

Sygn. akt I ACa 979/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Roman Sugier
Sędziowie :	SA Piotr Wójtowicz (spr.) SO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2015 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa Prokura Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego we (...)

przeciwko D. S. i M. S.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie

z dnia 11 czerwca 2014 r., sygn. akt I C 414/13,

prostując zawartą w wydanym w dniu 5 czerwca 2013 roku w sprawie o sygnaturze I Nc 55/13 nakazie zapłaty niedokładność przez wpisanie w miejsce słów: „od dnia wniesienia pozwu” słów: „od dnia 29 marca 2013 roku”,

1) oddala apelację;

2) zasądza od pozwanych na rzecz powoda solidarnie 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 979/14

UZASADNIENIE

Powód wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanych solidarnie 220000,-zł z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa i kosztami procesu z tym uzasadnieniem, że w dniu 9 czerwca 2009 r. nabył od (...) SA w W. zabezpieczoną wystawionym przez pozwanego i poręczonym przez pozwaną wekslem in blanco wierzytelność z

tytułu umowy kredytowej nr (...) zawartej 17 kwietnia 1997 r. i że wobec braku spłaty zadłużenia wypełnił ów na wynoszącą 1541302,51 zł kwotę zadłużenia i wezwał pozwanych do zapłaty do 7 września 2010 r., ci jednak weksla nie wykupili. Wskazał też, że wierzytelność została częściowo (do 50000,-zł) stwierdzona prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w C. z dnia 21 października 2011 r. i że zachodzi konieczność uzyskania wobec dłużników tytułu na dalszą kwotę.

Wydanym w postępowaniu nakazowym nakazem zapłaty z dnia 5 czerwca 2013 r. Sąd Okręgowy w Częstochowie nakazał pozwany, by zapłacili powodowi 220000,-zł z ustawowymi odsetkami w wysokości 13% w stosunku rocznym od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, wraz 9967,-zł kosztów procesu, w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu, albo by wnieśli w tymże terminie zarzuty.

W jednobrzmiących zarzutach od nakazu pozwani wnieśli o jego uchylenie i oddalenie powództwa oraz zasądzenie na ich rzecz od powoda kosztów postępowania i zarzucili, że płynące z umowy kredytowej roszczenie przedawniło się, a weksel uzupełniony został już po upływie terminu przedawnienia, a nadto że wierzytelność zabezpieczoną wekslem in blanco można przenieść wyłącznie przez indos, a nie w drodze zwykłej cesji, o której nie zostali poinformowani.

Powód wniósł o utrzymanie nakazu zapłaty w mocy lub o uchylenie nakazu i zasądzenie na jego rzecz od pozwanych solidarnie 220000,-zł z odsetkami od dnia 29 marca 2013 r. i podniósł, że nie doszło do przedawnienia roszczenia, bieg terminu przedawnienia został bowiem skutecznie przerwany.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy nakaz zapłaty utrzymał w mocy i przytoczył następujące motywy swego rozstrzygnięcia:

W dniu 17 kwietnia 1997 r. między Bankiem (...) SA a prowadzącymi Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe (...) w C. pozwany zawarta została umowa nr (...) o udzielenie kredytu w walucie polskiej w rachunku bieżącym. W dniu 16 kwietnia 2002 r. do umowy sporządzony został aneks nr (...), w którym jako jedno z zabezpieczeń kredytu został wskazany wystawiony przez pozwanego i poręczony przez pozwaną weksel in blanco. Zgodnie ze sporządzoną jednocześnie deklaracją Bank miał prawo w każdym czasie wypełnić weksel na sumę odpowiadającą zadłużeniu, łącznie z odsetkami, prowizją i kosztami, oraz weksel ten opatrzyć datą płatności według swego uznania.

Z uwagi na zaleganie przez pozwanych ze spłatą kredytu w dniu 17 września 2003 r. Bank wypowiedział umowę kredytową i w dniu 2 marca 2004 r. wystawił bankowe tytuły egzekucyjne: nr (...) przeciwko pozwanemu i nr(...) przeciwko pozwanej, które dnia 8 kwietnia 2004 r. zostały zaopatrzone przez Sąd Rejonowy w C. w sprawie XV Co 1318/04 w klauzulę wykonalności.

Na podstawie wniosku (...) SA z dnia 17 sierpnia 2005 r. wszczęte zostało przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w C. przeciwko pozwany postępowanie egzekucyjne, umorzone 20 stycznia 2010 r. wobec bezskuteczności egzekucji.

Na podstawie umowy z dnia 9 czerwca 2009 r. powód nabył od Banku (...) SA przysługującą mu względem pozwanych wierzytelność z tytułu umowy kredytowej nr (...). Na dzień 28 marca 2013 r. wierzytelność ta wynosiła łącznie 1738535,48 zł, w tym 586620,23 zł należności głównej, 1144936,45 zł odsetek i 6978,80 zł kosztów.

Z uwagi na nieuregulowanie wynikającego z umowy kredytowej zobowiązania powód w dniu 27 sierpnia 2010 r. wypełnił wystawiony w dniu 16 kwietnia 2002 r. weksel in blanco na kwotę 1541302,51 zł, która to kwota odpowiadała wliczonemu na dzień 27 sierpnia 2010 r. zadłużeniu z tytułu niespłaconego kredytu; jednocześnie powód wezwał pozwanych do zapłaty w terminie do dnia 7 września 2010 r. Pozwani we wskazanym terminie weksla nie wykupili.

Powód dochodził przed Sądem Rejonowym w C. zapłaty części długu pozwanych, to jest 50000,-zł. Wyrokiem z dnia 21 października 2011 r., wydanym w sprawie o sygnaturze XII C 812/10 Sąd Rejonowy w C. powództwo to uwzględnił; wyrok uprawomocnił się 20 grudnia 2011 r., a w dniu 17 kwietnia 2012 r. nadana została mu klauzula wykonalności.

Z załączonych do akt sprawy dokumentów wynika, że powód nabył w drodze cesji wierzytelność, jaka z tytułu umowy kredytu nr (...) przysługiwała (...) SA wobec pozwanych, i że wierzytelność ta była zabezpieczona, między innymi, wystawionym przez pozwanego i poręczonym przez pozwaną wekslem in blanco, a zgodnie z deklaracją wekslową weksel ów mógł zostać wypełniony w każdym czasie na sumę odpowiadającą zadłużeniu wynikającemu z kredytu. W związku z tym powód, po nabyciu wierzytelności, miał prawo wypełnić weksel na kwotę odpowiadającą aktualnemu zadłużeniu i zażądać jego wykupienia.

Nie był zasadny podniesiony przez pozwanych zarzut przedawnienia roszczenia wynikającego ze stosunku podstawowego, to jest z umowy o kredyt na rachunku bieżącym. Nie można podzielić ich poglądu, że bieg terminu przedawnienia był niezakłócony i że upłynął on 17 kwietnia 2007 r. Przede wszystkim należy wziąć pod uwagę, że wierzycielski Bank 17 sierpnia 2005 r. złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego mającego na celu wyegzekwowanie od pozwanych świadczenia, a postępowanie to zakończyło się dopiero 20 stycznia 2010 r. wydaniem postanowienia o umorzeniu postępowania. Złożenie wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przerwało bieg terminu przedawnienia (art. 123§1 k.c.), który zaczął biec na nowo dopiero z dniem zakończenia postępowania egzekucyjnego. W związku z tym w dniu wypełnienia weksla in blanco, to jest 27 sierpnia 2010 r., zobowiązanie ze stosunku podstawowego nie było przedawnione. Jednocześnie na skutek wypełnienia weksla i przedstawieniu go do wykupu powstało roszczenie wekslowe, które zgodnie z art. 70 Prawa wekslowego przedawnia się z upływem lat trzech od dnia płatności weksla. Roszczenie z weksla na podstawie, którego powód dochodzi swojego roszczenia, mogło się zatem przedawnić najwcześniej 27 sierpnia 2013 r., pozew w sprawie niniejszej tymczasem został wniesiony w dniu 29 marca 2013 r.

Nie można również zgodzić się z zarzutem pozwanych, jakoby nie doszło do skutecznego nabycia przez powoda dochodzonej w procesie wierzytelności. Nie znajduje żadnego uzasadnienia ich stanowisko, że wierzytelność zabezpieczoną wekslem in blanco można skutecznie przenieść jedynie w oparciu o indos. W judykaturze ugruntowane jest stanowisko, że weksel in blanco, wraz z uprawnieniem do jego uzupełnienia, można przenieść w drodze przelewu, chyba że co innego wynika z treści upoważnienia do jego uzupełnienia. Z treści załączonej do sprawy deklaracji wekslowej nie wynika jednak, aby w jakikolwiek sposób prawo do przeniesienia praw z wystawionego przez pozwanego weksla in blanco było ograniczone, nie ulega więc wątpliwości, że w wyniku zawartej 9 czerwca 2009 r. umowy przelewu wierzytelności powód nabył uprawnienie do wypełnienia stanowiącego źródło dochodzonej w pozwie wierzytelności weksla.

Z tego też względu należało nakaz zapłaty z dnia 5 czerwca 2013 r. utrzymać w mocy.

W apelacji od opisanego wyżej wyroku pozwani zarzucili błędne ustalenie stanu faktycznego i wadliwą ocenę dowodów przez uznanie, że wniosek o nadanie klauzuli wykonalności skutecznie przerwał bieg przedawnienia, obrazę art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. w związku z treścią art. 129§2 k.p.c. przez uznanie, że powód należycie udowodnił swoje roszczenie, i przez nadanie mocy dowodowej nie uwierzytelnionym za zgodność z oryginałem kopiom dokumentów, wreszcie naruszenie bliżej nie sprecyzowanych przepisów Kodeksu postępowania cywilnego przez nieoznaczenie w treści nakazu daty, od której naliczane być winny ustawowe odsetki od dłużnej sumy. W oparciu o te zarzuty wniesli o zmianę wyroku przez oddalenie powództwa w całości (zapewne po uprzednim uchyleniu nakazu zapłaty, choć tego ich profesjonalny pełnomocnik już nie napisał) oraz o zasądzenie na ich rzecz od powoda kosztów procesu; alternatywnie (bo przecież nie „ewentualnie”) wniesli o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Powód wniósł o oddalenie apelacji i o zasądzenie na jego rzecz solidarnie od pozwanych kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, a podniesione w niej zarzuty (poza jednym, z punktu widzenia meritum sprawy nieistotnym) uznać przyjdzie za chybione.

Wadliwości poczynionych w sprawie ustaleń i obraży art. 233§1 k.p.c. skarżący upatrują w nieuwzględnieniu przez Sąd Okręgowy zarzutu przedawnienia i w uznaniu przez ten Sąd, że doszło do przerwy biegu przedawnienia roszczenia wynikającego ze scedowanej przez (...) SA na rzecz powoda wierzytelności. Tak skonstruowany zarzut w istocie skierowany jest przeciwko sposobowi zastosowania przez Sąd Okręgowy prawa materialnego, konkretnie zaś norm art. 118 k.c., art. 123§1 pkt 1 k.c. oraz art. 124§1 i §2 k.c., prawidłowość zastosowania których (podobnie jak art. 70 Prawa wekslowego) i tak musi być przedmiotem badania w toku instancji.

Przeciwko ustaleniom w istocie skierowany został w istocie drugi spośród podniesionych w apelacji zarzutów, jego zasadność bowiem kazałaby uznać, że twierdzenia powoda nie zostały poparte właściwymi dowodami, tym samym nie było materiału pozwalającego Sądowi Okręgowemu na poczynienie jakichkolwiek ustaleń, w tym tych, które legły u podstaw jego rozstrzygnięcia. Zarzut ten jest chybiony, uszło bowiem uwagi skarżących, że fakt zawarcia umowy kredytowej (z aneksem do niej) i jej treść, wystawienie i poręczenie weksla in blanco oraz treść porozumień wekslowych z wystawcą i poręczycielem weksla były w sprawie niesporne, kopia wyciągu z ksiąg powodowego Funduszu oraz kopia umowy sprzedaży wierzytelności zostały w sposób należyty potwierdzone za zgodność z oryginałami, pozostałe zaś ustalenia Sąd Okręgowy poczynił nie w oparciu o nie poświadczone kopie, a w oparciu o znajdujące się w aktach egzekucyjnych i w aktach innych postępowań sądowych oryginalne dokumenty.

Wobec bezzasadności zarzutów, mogących doprowadzić do podważenia poczynionych w sprawie przez Sąd Okręgowy ustaleń i wobec zgodności tych ustaleń z zebrany w sprawie materiałem dowodowym, Sąd Apelacyjny ustalenia te może w pełni zaakceptować i uznać za własne. W szczególności wykazane w sprawie zostało istnienie nabytej przez powoda wierzytelności, a jej wysokość – w kontekście tego, że powód dochodzi niewielkiej jedynie jej części – jest taka, że czyni zbędnym dociekanie, czy i w jakim zakresie możliwe było naliczanie przez niego (który nie jest wszak instytucją kredytową, o jakiej mowa w art. 482§2 k.c.) odsetek od odsetek. Wykazane też zostało, że w terminach ustalonych przez Sąd pierwszej instancji wierzycielski Bank wypowiedział umowę kredytową, wystawił bankowy tytuł egzekucyjny, wystąpił o nadanie temu tytułowi klauzuli wykonalności, klauzulę wykonalności uzyskał i złożył wniosek o wyegzekwowanie na podstawie zaopatrzonego klauzulą wykonalności bankowego tytułu egzekucyjnego należności od swoich dłużników, czyli od pozwanych niniejszej sprawie. Prawidłowe są też ustalenia co do daty umorzenia przez komornika postępowania egzekucyjnego, co do daty wypełnienia weksla przez powoda i co do daty wezwania pozwanych przez powoda do wykupienia weksla.

Analiza dat, w jakich poszczególne zdarzenia miały miejsce słusznie doprowadziła Sąd Okręgowy do wniosku, że roszczenie wynikające ze stosunku podstawowego (a więc z umowy kredytowej) nie uległo przedawnieniu, każda z podejmowanych przez (...) SA czynności (wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego, wystąpienie o nadanie temu tytułowi klauzuli wykonalności, złożenie wniosku o egzekucję) zmierzała bezpośrednio do zaspokojenia przysługującego temu Bankowi roszczenia, a zatem bieg terminu przedawnienia przerywała. Termin ten nie biegł także w czasie trwania postępowania egzekucyjnego i zaczął biec na nowo dopiero od dnia umorzenia tego postępowania, to jest od 20 stycznia 2010 r. Od tej daty do dnia wypełnienia weksla przez powoda, to jest do 27 sierpnia 2010 r. trzyletni termin przedawnienia, o jakim mowa w art. 118 in fine k.c., z pewnością jeszcze nie upłynął. W tej sytuacji bez jakiegokolwiek obraży wskazywanych w apelacji norm prawa materialnego (art. 118 k.c., art. 123 k.c.) oraz w pełnej zgodności z art. 124§1 i §2 k.c. uznał Sąd Okręgowy, że w dacie wypełniania blankietowego weksla roszczenie wywodzone z nabytej od (...) SA wierzytelności nie było jeszcze przedawnione.

Przywoływany przez skarżących jako mający być naruszonym art. 70 Prawa wekslowego stanowi, że roszczenie wekslowe przeciwko akceptantowi przedawnia się z upływem trzech lat od dnia płatności weksla, a skoro w myśl art. 32 Prawa wekslowego poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo jak ten, za którego poręczył, przewidziany dla akceptanta termin przedawnienia roszczenia wekslowego odnosi się też do niego.

W sprawie niniejszej płatność weksla wyznaczona została na 7 września 2010 r., skierowany przeciwko pozwany zaś pozew o zapłatę należności z weksla nadany został w polskiej placówce wyznaczonego operatora publicznego w

dniu 29 marca 2013 r., a więc bez mała pół roku przed upływem trzyletniego terminu, o jakim mowa w art. 70 Prawa wekslowego, nie sposób zatem podzielić tezy skarżących, że obraży tej normy Sąd Okręgowy się dopuścił.

Na marginesie już tylko warto wskazać, że w dacie wnoszenia pozwu nie uległo przedawnieniu nawet roszczenie wywodzone ze stosunku podstawowego.

Zasadnie zwracają jedynie uwagę apelujący na niewłaściwe sformułowanie utrzymanego ostatecznie w mocy nakazu zapłaty z dnia 5 czerwca 2013 r., którego to uchybienia nie usunęło sprostowanie z dnia 18 grudnia 2013 r., w wyniku którego brak w nakazie daty początkowej biegu odsetek ustawowych od przyznanej powodowi należności uzupełniony został przez dalece nieprecyzyjne wskazanie, że odsetki należą się od dnia wniesienia pozwu. O ile dopuszczalne jest użycie takiego sformułowania w pozwie (skoro pisząc go, powód nie zna jeszcze daty jego wniesienia), o tyle nie jest to dopuszczalne w wyroku (nakazie), skoro sądowi orzekającemu data ta jest już znana, a określania jej nie wolno mu pozostawić organowi egzekucyjnemu. Uchybienie to, które traktować należy jako obrazę art. 316§1 k.p.c., możliwe jednak było do usunięcia w drodze sprostowania niedokładności, intencja Sądu Okręgowego była bowiem oczywista, a data wniesienia pozwu, którą w świetle art. 165§2 k.p.c. jest dzień oddania go w polskiej placówce wyznaczonego operatora publicznego (29 marca 2013 r.), wynika wprost z odcisniętego na kopercie (k. 81-82) stempla pocztowego. Dodać należy, że żądanie odsetek od tej daty było uzasadnione, powód bowiem już wcześniej skutecznie wezwał pozwanych do spełnienia świadczenia w wysokości daleko wyższej niż ostatecznie dochodzona.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c., przy zastosowaniu art. 350§1 i §3 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego podstawę swą znajduje w normach art. 98§1 i §2 k.p.c. oraz art. 105§2 k.p.c.